

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2021-10-07

Diarienummer:
ALN-2021-00533

Handläggare:
Daniel Karlsson

Förlängning av överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP): Diakonistiftelsen Samariterhemmet Äldrecenter

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap med Diakonistiftelsen Samariterhemmet enligt upprättat förslag, och
2. **att** delfinansiera verksamheten med 2 000 000 kronor under perioden 1 januari 2022 till 31 december 2023.

Ärendet

Den 27 april 2017 beslutade äldrenämnden att teckna en överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Diakonistiftelsen Samariterhemmet avseende verksamhet för äldre som upplever sig som ensamma/socialt isolerade. Överenskommelsen omfattade perioden 1 maj 2017 till 31 december 2019 och förlängdes sedan för ytterligare en tvåårsperiod till och med 31 december 2021.

Ett förslag till en ytterligare förlängning av överenskommelsen har tagits fram i samverkan mellan vård- och omsorgsförvaltningen och Diakonistiftelsen Samariterhemmet. Den förlängda överenskommelsen omfattar totalt 2 000 000 kronor årligen under perioden 1 januari 2022 till 31 december 2023, där vardera parten bidrar med 1 000 000 kronor.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för systemledning i samråd med Diakonistiftelsen Samariterhemmet.

Föredragning

Den 27 april 2017 beslutade nämnden att teckna ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Diakonistiftelsen Samariterhemmet. Överenskommelsen undertecknades därefter formellt mellan parterna med giltighetstiden 1 maj 2017–31 december 2019. Överenskommelsen förlängdes sedan för en tvåårsperiod till och med 31 december 2021. Ett förslag till en ytterligare förlängning av överenskommelsen har tagits fram i samverkan mellan vård- och omsorgsförvaltningen och Diakonistiftelsen Samariterhemmet. Den förlängda överenskommelsen omfattar totalt 2 000 000 kronor årligen under perioden 1 januari 2022 till 31 december 2023, där vardera parten bidrar med 1 000 000 kronor.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en partnerskapsrelation mellan den offentliga och den idéburna sektorn för att stötta en verksamhet som hanterar någon form av samhällsutmaning. Förutsättningarna för IOP i Uppsala kommun regleras genom kommunens riktlinje för idéburet partnerskap.

Målet med överenskommelsen är för parterna att genom uppsökande aktiviteter nå ensamma äldre och förbättra äldres hälsa, känsla av sammanhang och sociala deltagande. Verksamheten bedrivs inom ramen för Diakonistiftelsens Äldrecenter. Såväl Diakonistiftelsen som äldrenämndens olika verksamheter ska arbeta aktivt för att identifiera äldre som upplever ensamhet/lever i social isolering och motivera enskilda att delta i verksamheten.

Verksamheten håller öppet dagtid, vardagar, måndag till fredag. Aktiviteterna innefattar såväl enskilt stöd, aktiviteter i grupp som uppsökande verksamhet. Under pandemin har verksamheten i Samariterhemmets lokaler på grund av rådande restriktioner varit stängd och ersatt av anpassad verksamhet. Under hösten har verksamheten på plats successivt kunnat återupptas, samtidigt som den anpassade verksamheten, i form av exempelvis uppsökande verksamhet, fortsatt kommer utgöra ett viktigt komplement för att nå målgruppen.

Bedömningen är att behovet av verksamheten har förstärkts under och efter pandemin, vilket också speglas i det stora fokus som varit på äldres ensamhet och sociala isolering överlag i samhället. Samtidigt utgörs den största gemensamma utmaningen för parterna att i ännu högre utsträckning nå ut till den målgrupp som verksamheten är till för.

Uppföljning av verksamheten baseras på ett dialogbaserat förhållningssätt mellan parterna. Regelbundna uppföljnings- och dialogmöten utgör metoden för att kontinuerligt utveckla verksamheten och anpassa denna efter erfarenheter och förändrade förutsättningar.

I bilaga 2 ges en redovisning av verksamheten under verksamhetsåret 2020–2021.

Under 2022–2023 omfattar överenskommelsen totalt 2 000 000 kr årligen, där äldrenämnden och Diakonistiftelsen bidrar med 1 000 000 kr vardera.

Ekonomiska konsekvenser

Ett undertecknande av överenskommelsen innebär att äldrenämnden (på samma sätt som under 2019–2021) förbinder sig att bidra med 1 000 000 kr årligen inom ramen för partnerskapet under perioden 2022-01-01 -2023-12-31.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2021-10-07
- Bilaga 1, Förlängning av överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan äldrenämnden och Diakonistiftelsen Samariterhemmet Äldrecenter 2022-01-01–2023-12-31.
- Bilaga 2, Äldrecenters redovisning av verksamheten 2020–2021.

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Överenskommelse om Idéburet Offentligt Partnerskap

mellan äldrenämnden i Uppsala kommun och Samariterhemmet diakoni

Inledning

Nedan följer en överenskommelse om Idéburet offentligt partnerskap mellan äldrenämnden i Uppsala kommun (fortsättningsvis äldrenämnden) och Diakonistiftelsen Samariterhemmet (fortsättningsvis Samariterhemmet).

Idéburet offentligt partnerskap i Uppsala kommun

Uppsala kommuns samspel med det civila samhället regleras i Överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun (eller den lokala överenskommelsen) som antogs av kommunfullmäktige våren 2013 och sedan reviderades 2018. Överenskommelsen lyfter fram betydelsen av att skapa tydliga förutsättningar och strukturer för dialog och samverkan mellan parterna. Ideella organisationers självständighet och oberoende ska synliggöras och stärkas, samtidigt som kommunen ska verka för möjligheten för idéburna organisationer att utgöra viktiga aktörer inom välfärdsutvecklingen. År 2021 antog även kommunfullmäktige en Policy för samverkan med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet. Policyn utgör ett gemensamt förhållningssätt för samverkan mellan Uppsala kommun och aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet. Som aktör i föreningslivet inkluderas i denna policy även stiftelser.

Uppsala kommun vill ta tillvara medborgarnas drivkraft, förmågor och engagemang. Inom det civila samhället identifieras behov och initiativ tas till att skapa en positiv samhällsutveckling. Utgångspunkten för samspelet med det civila samhället är att stöd och stimulans ska utgå ifrån organisationernas integritet och oberoende.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en partnerskapsrelation mellan den offentliga och den idéburna sektorn för att stötta en verksamhet som hanterar någon form av samhällsutmaning. En överenskommelse om IOP är en form av fördjupat verksamhetsbidrag som bygger på en lång och förtrogen relation mellan parterna. Ett IOP innebär att den idéburna organisationen bidrar till samhällsutvecklingen på ett mer konkret sätt än vad verksamhetsbidragen ger utrymme till, men som inte bygger på marknadsmekanismer och kommersiella kontrakt. Förutsättningarna för IOP i Uppsala kommun regleras genom kommunens riktlinje för idéburet partnerskap.

Syftet med ett IOP är att genom samverkan med civilsamhället ta tillvara det ideella engagemanget och den kraft som finns där, för att tillsammans med kommunens resurser stärka den sociala hållbarheten. Överenskommelsens form innebär att parternas avsikt är att samverka kring en verksamhet som grundas på ett värde och en idé som gynnar ett allmänintresse, samt inte syftar till ekonomisk vinst för någon av parterna. Verksamheten bedöms kunna bidra till lokal utveckling och delaktighet i samhället och avses drivas under en längre tid. IOP ökar möjligheterna att synliggöra och stärka den idéburna sektorns möjligheter att vara en viktig aktör inom välfärdsutvecklingen.

Parter

Uppsala kommun

Äldrenämnden i Uppsala kommun
753 75 Uppsala
Organisationsnummer: 212000–3005

Diakonistiftelsen Samariterhemmet

Dragarbrunnsgatan 70
75320 Uppsala
Organisationsnummer: 817600–0803

Bakgrund till partnerskapet mellan äldrenämnden och Samariterhemmet

Antalet äldre i landet och i Uppsala ökar kraftigt under kommande år. De flesta äldre har upp i hög ålder resurser och möjlighet att ingå i olika nätverk, men många saknar såväl anhöriga som nätverk. På senare år har behovet av existentiell hälsa lyfts fram av bland annat Världshälsoorganisationen (WHO) som listar åtta olika perspektiv eller byggstenar för existentiell hälsa: hopp, harmoni, helhet, meningsfullhet, förundran, andlig kontakt, personlig tro och gemenskap.

Äldrenämnden har inom ramen för föreningsbidrag gett ekonomiskt bidrag till ett flertal föreningar inom civilsamhället. Urvalet av föreningar som fått föreningsbidrag har varit de som bedrivit verksamhet som ansetts gynna nämndens målsättningar och dess målgrupp.

Äldrenämndens uppfattning är att Samariterhemmet bedriver en verksamhet av hög kvalitet och att de mervärdesinsatser som Samariterhemmet bidrar med är en resurs i arbetet med att förbättra hälsan för målgruppen särskilt utsatta och ensamma äldre. Äldrenämnden har inte funnit att det finns någon alternativ aktör som kan tillhandahålla de tilltänkta aktiviteterna med motsvarande kvalitetsinnehåll som stiftelsen erbjuder. Samariterhemmet kompletterar därigenom andra verksamheter och erbjuder något annat än vad kommunen kan tillhandahålla.

Utifrån ovanstående utgångspunkter tecknade äldrenämnden och Samariterhemmet en överenskommelse om IOP under perioden 2017-05-01-2019-12-31 som sedan reviderades och förlängdes till och med 2021-12-31. Denna överenskommelse är en ytterligare förlängning av detta och bygger på de gemensamma erfarenheter och kunskaper som den förra överenskommelsen resulterat i.

Värdegrund

Partnerskapet ska bygga på öppenhet, dialog och långsiktighet mellan parterna. Verksamheten ska bedrivas utifrån Samariterhemmets värdegrund. Den ska bygga på en humanistisk syn om alla människors lika värde med respekt för självbestämmande och integritet.

Samariterhemmets värdegrund synliggör den enskildes möjligheter och behov av samtal om existentiella frågor och öppenhet för andliga behov. Verksamheten vänder sig till alla oavsett politisk eller religiös tillhörighet. Samariterhemmets värdegrund utgår från:

- att alla människor har rätt till lika värde och värdighet
- att varje människa är unik
- att varje människa har rätt att mötas med respekt och integritet
- att varje människas har rätt till medinflytande över sin situation
- att varje människas ska ha rätt till samhörighet och gemenskap
- att varje människa är en helhet med kroppsliga, psykiska, sociala och existentiella behov
- att varje människa skall bemötas med generositet och välvilja, respekt och ansvarstagande.

Partnerskapet utgår även från Agenda 2030 med de 17 globala målen för hållbar utveckling. Av särskild betydelse är mål 3 gällande hälsa och välbefinnande för att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

Syftet med överenskommelsen

Äldrenämnden erbjuder ett brett utbud av hälsofrämjande aktiviteter som är tillgängliga för samtliga äldre i kommunen. Samariterhemmet vill genom Äldrecenter erbjuda en möjlighet till aktiviteter som är särskilt riktade till äldre som känner sig ensamma med bristande socialt nätverk. Äldrenämnden ser att en sådan verksamhet skulle kunna skapa ett mervärde för äldre som trots de övriga aktiviteter som finns till buds upplever sig ensamma och socialt isolerade.

Parterna är överens om att verksamheten ska erbjuda aktiviteter för främjande av den fysiska, psykiska, sociala och existentiella hälsan för målgruppen och därigenom utgöra ett komplement till nämndens övriga hälsofrämjande aktiviteter.

Målsättning

Målet med överenskommelsen är för parterna att genom uppsökande aktiviteter nå ensamma äldre och genom verksamhetens deltagarstyrda program förbättra äldres hälsa, känsla av sammanhang och sociala deltagande.

Samariterhemmets strategier för att nå målet är:

- att i samarbete med verksamheter inom Uppsala kommun, Region Uppsala, kyrkan och andra aktörer inom idéburen sektor som har kontaktytor hos målgruppen, identifiera ensamma äldre som lever i social isolering
- att arbeta aktivt för att motivera enskilda att delta i verksamheten
- att arbeta genom medverkan av volontärer och personal som har förmågan att se, möta och samtala utifrån den enskildes situation och önskemål
- att bedriva en personcentrerad verksamhet för ensamma äldre som utgår från ett salutogent förhållningssätt
- att främja äldres möjligheter till deltagande i ett socialt sammanhang genom att motivera och aktivera utifrån ett långsiktigt perspektiv och med tillvaratagande av den enskildes egna intressen, förmågor och resurser.

Äldrenämndens strategier för att nå målet är:

- att arbeta aktivt för att identifiera äldre som upplever ensamhet/lever i social isolering
- att motivera enskilda inom äldrenämndens verksamheter att delta i verksamheten.

Målgrupp

Målgruppen för verksamheten är personer i Uppsala som är äldre än 65 år, upplever ensamhet och som söker gemenskap.

Beskrivning av verksamheten

Verksamheten bedrivs huvudsakligen i Samariterhemmets lokaler. Hur länge personer deltar i verksamheten är individuellt. Målet är att verksamheten ska kunna bidra till att enskilda hittar nya kontakter och själva skapar sig ett socialt sammanhang även utanför den organiserade verksamheten.

Verksamheten i Samariterhemmets lokaler håller öppet dagtid, vardagar, måndag till fredag.

Verksamheten erbjuder aktiviteter som innefattar såväl enskilt stöd som gruppaktiviteter som intresserar och skapar stimulans. Verksamheten främjar även integration genom de möten som sker mellan äldre med olika språklig, kulturell och religiös bakgrund. Verksamheten arbetar utifrån en helhetssyn på människan som gäller både fysiska, psykiska, sociala, existentiella och andliga behov.

Antalet medarbetare, exklusive volontärer, kommer att bestå av maximalt 2,5 årsarbetare, beroende på beläggning och behov. Samariterhemmet är arbetsgivare för medarbetare i verksamheten och svarar för att gällande lagar, författningar och avtal följs.

Kunskapsinhämtning och uppföljning

Verksamheten kommer att följas upp utifrån dess påverkan på deltagarnas upplevda ensamhet men även utifrån intresset för verksamheten. Uppföljning av antalet deltagare görs kvartalsvis, i samband med återrapportering och samrådsmöten mellan parterna. Statistik över antalet deltagare i verksamheten redovisas månadsvis av Samariterhemmet.

Verksamheten ska dokumenteras och rapporteras såväl till styrelsen för Samariterhemmet som till äldrenämnden i Uppsala kommun. Resultatuppföljning kommer att genomföras.

Organisation och samverkan

Uppsala kommun och Samariterhemmet förutsätts samverka kring detta avtal och den verksamhet som är grund för avtalet. Samariterhemmet ansvarar för aktiviteterna/verksamheten och för återrapportering till Uppsala kommun samt kallelse till dialoggrupp.

Uppsala kommun och Samariterhemmet ansvarar gemensamt för att informera om och för att identifiera och motivera deltagare till verksamheten.

Dialoggruppen träffas en gång per kvartal för samråd och återrapportering. I gruppen ingår personal från Samariterhemmet och företrädare från vård- och omsorgsförvaltningen. Dialoggruppen leds av personal från Samariterhemmet. Utöver dessa tillfällen kan initiativ tas av båda parter till ytterligare träffar. Vid dessa möten ges möjlighet till kunskapsutbyte samt dialog om och utveckling av partnerskapet.

Ekonomi

Verksamhetens ekonomiska omfattning beräknas uppgå till ca 2 000 000 kr årligen under överenskommelsens löptid.

Uppsala kommun bidrar med 1 000 000 kr årligen, vilket betalas ut fördelat över årets månader.

Samariterhemmet bidrar med 1 000 000 kr årligen, varav ca 200 000 kr utgörs av volontärinsatser motsvarande detta värde.

Kontaktpersoner

För vård- och omsorgsförvaltningen:

Daniel Karlsson, utredare
Telefon: 018-727 85 97
e-post: daniel.karlsson@uppsala.se

För Diakonistiftelsen Samariterhemmet:

Christina Rangstedt, verksamhetschef Äldrecenter
Telefon: 073-069 65 06
e-post: christina.rangstedt@samariterhemmet.se

Period för avtalet

2022-01-01- 2023-12-31.

Överenskommelsen upphör utan uppsägning då denna tidsperiod är slut.

Omförhandling, uppsägning samt tvist

Alla parter kan påkalla omförhandling av bestämmelser i denna överenskommelse. Om betydande avvikelser från verksamhetsplan och budget planeras ska parterna innan förändringarna genomförs, föra en dialog.

Om någon av parterna inte uppfyller villkoren för överenskommelsen eller brister i sina åtaganden, eller om väsentligt ändrade omständigheter uppstår, kan endera parten när som helst under perioden påkalla nya förhandlingar alternativt säga upp överenskommelsen. I sådana fall gäller 9 månaders uppsägningstid.

Vid händelse av att överenskommelsen bryts kan Samariterhemmet bli återbetalningsskyldig för delar av eller hela summan utbetalda medel, Samariterhemmets avvecklingskostnader undantagna.

Eventuella tvister ska lösas genom dialog mellan överenskommelsens parter.

Underskrifter

Denna överenskommelse är upprättad i två likalydande exemplar där båda parter erhållit varsitt exemplar.

Uppsala 2021-11-

För Uppsala kommuns äldrenämnd

För Diakonistiftelsen Samariterhemmet

.....

.....

Verksamhetsbeskrivning Samariterhemmet Äldrecenter 2020-2021

Verksamhetsåret 2020

Samariterhemmets Äldrecenter är ett IOP (idéburet offentligt partnerskap) vilket innebär ett samarbete med Uppsala kommun. Målgruppen är äldre personer som känner sig ensamma och söker social gemenskap.

I februari 2020 flyttade Äldrecenter till nya lokaler inom de två kvarter fastigheter som förvaltas av Samariterhemmet diakoni. Då hade Äldrecenter två slutna eftermiddagsgrupper med totalt 26 inskrivna deltagare. Därutöver bedrevs öppna förmiddagsaktiviteter med alltifrån ett fåtal personer till uppemot 20 deltagare per dag.

Den 19 mars tvingades verksamheten stänga på grund av Coronapandemin. Sedan dess har utomhusaktiviteter erbjudits i form av promenader, gympa, sång såväl som uppsökande verksamhet.

Inför jul bjöds deltagarna in till ett litet julfirande utomhus med glögg, pepparkakor och sång. De som inte hade möjlighet att närvara fick ett hembesök i trappuppgången eller på gården.

Från och med 2021 kommer Äldrecenter att organisatoriskt höra till Samariterhemmets sociala verksamheter.

Verksamhetsåret 2021

Under 2021 har verksamheten vid Samariterhemmets Äldrecenter på grund av en rådande pandemin bedrivits i fortsatt anpassad form. Verksamheten har anpassats efter rådande restriktioner från Folkhälsomyndigheten. I mars 2021 fick Äldrecenter en ny verksamhetschef då sjuksköterska och diakon Christina Rangstedt efterträdde Maria Hovstadius.

Under pandemin har Äldrecenter erbjudit promenader av olika karaktär, för att så många som möjligt ska kunna delta. Det har varit raska promenader, strosande och liten pilgrimsvandring bland annat. Verksamheten har även besökt de utegym som finns i närområdet. Tipsrundor i utomhusmiljö har erbjudits, lättare gymnastik och social samvaro efter det. En eftermiddag i veckan har varit avsatt för hembesök och uppsökande verksamhet för dem som inte haft möjlighet att ta sig till våra mötesplatser.

Om det skulle uppstå restriktioner igen kan dessa aktiviteter återupptas för att fortsatt kunna öka gemenskap och minska isolering hos den kategorin verksamheten vänder sig till.

Från och med 1/9 2021 har Äldrecenter hållit öppet för fem personer varje för- respektive eftermiddag för deltagare som vill delta, fika och umgås socialt. Verksamheten erbjuder nutidsorientering i form av frågor, gympa, problemlösningar typ tipspromenad. Kaffe med tillbehör finns. Upplägget har, trots pandemin, slagit väl ut.

**SAMARITER
HEMMET**

DIAKONI

2021-10-05

Det finns ett stort behov av social samvaro och efter att restriktionerna släpptes 29 september 2021 har verksamheten utökat antalet personer till 15 personer i eftermiddagsgrupper. Avsikten är att verksamheten återtar sin tidigare form med slutna grupper på eftermiddagarna och öppen verksamhet på förmiddagarna, med bland annat gymnastik ledd av en sjukgymnast, föredrag, diskussioner och problemlösningar. Kaffe och kaka erbjuds deltagarna. För att förlänga stunden av samvaro och få sällskap vid måltiden kommer besökarna uppmuntras att avsluta eller börja sitt deltagande i verksamheten med att äta lunch i Restaurang Otto på Samariterhemmet.

Till vår/sommar/höst 2022 kommer vi att arbeta för att kunna ha dagsutflykter och utflykter med övernattninng för självgående deltagare vid flera tillfällen.

Ekonomisk sammanställning

Verksamhetens ekonomiska omfattning beräknades uppgå till ca 2 000 000 årligen under perioden januari 2020 – december 2021. I enlighet med överenskommelsen om idéburet offentligt partnerskap mellan Uppsala kommun och Diakonistiftelsen Samariterhemmet skulle bägge parter årligen bidra med 1 000 000 kr vardera.

Resultatrapport (kr)	2020	2021	Totalt
	Helår	Jan-Jun	
Bidrag från Uppsala Kommun	1 000 000	501 000	1 501 000
Bidrag från Diakonistiftelsen Samariterhemmet	1 000 000	500 000	1 500 000
Övriga intäkter	39 326	7 854	47 180
Total intäkter	2 039 326	1 008 854	3 048 180
Personalkostnader	-1 241 819	-637 422	-1 879 241
Hyeskostnader	-352 737	-133 000	-485 737
Övriga kostnader	-227 925	-124 714	-352 639
Avskrivningar	-122 942	-61 470	-184 412
Totala kostnader	-1 945 422	-956 606	-2 902 029

Under perioden januari 2020 – Juni 2021 har verksamheten haft kostnader på totalt 2 902 029 kr. Antalet medarbetare har uppgått till i genomsnitt 2,25 ÅA vilket medfört personalkostnader på 1 879 241 kr. Lokalkostnaderna har under perioden uppgått till 485 737 kronor. Under 2020 genomfördes en flytt av äldrecenter från Dragarbrunnsgatan 69 till Kungsängsgatan 48. De nya lokalerna är bättre lämpade för verksamheten och innebär en reduktion av lokalkostnader med 59 %. Övriga kostnader utgörs huvudsakligen av kostnader för livsmedel, inventarier och administration.

Christina Rangstedt
Verksamhetschef Äldrecenter